

Aanzet tot een gesprek/discussie over

Klimaatakkoord versus energietransitie

Als de toevoer van fossiele energie (linker kraan) wordt gereduceerd (tot nul) dan draagt dat bij aan het terugdringen van de klimaatverandering voor het deel waarvoor de mens verantwoordelijk wordt geacht. Klimaatverandering is tevens voor een deel (hoeveel?) verantwoordelijk voor verlies aan biodiversiteit. Stoppen met het gebruik van fossiele brandstoffen remt (mogen we aannemen) de snelheid van verlies aan biodiversiteit en de verandering van het klimaat.

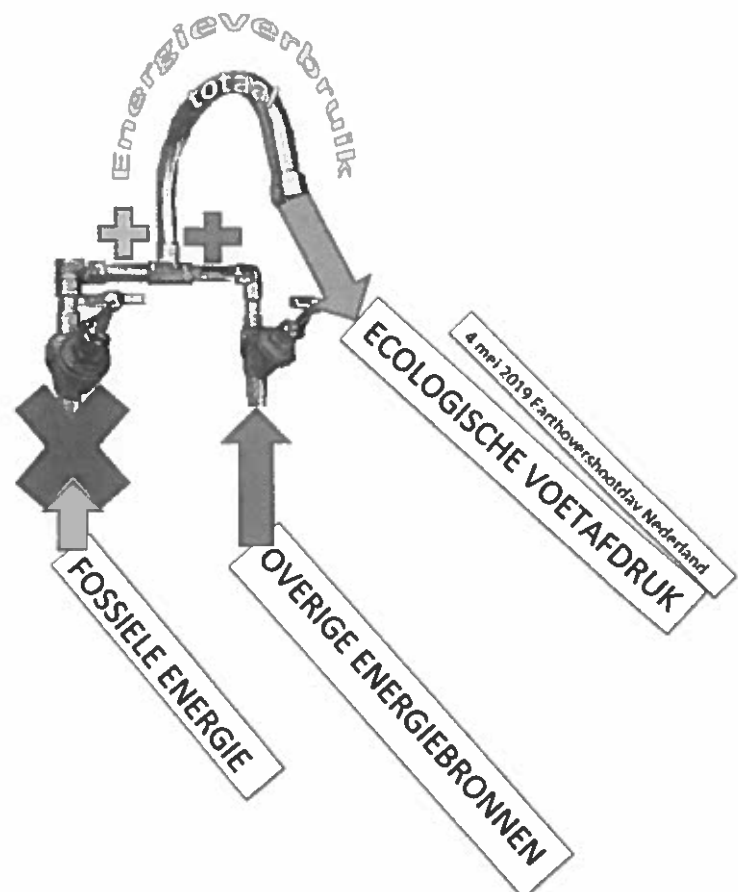
Emissies van broeikasgassen, zoals koolzuurgas (CO₂) en methaan (CH₄), vormen slechts een deel (20% Volgens Professor Schmidt-Bleek www.factor10.de) van het probleem dat we met de energietransitie zouden moeten oplossen. Het uitputten van grondstoffen en ruimte is een veel groter (80%) probleem. Dat roept de vraag op of de huidige focus op klimaatverandering niet te beperkt is.

Het gebruik van fossiele brandstoffen is niet de enige oorzaak van het verlies aan biodiversiteit. Gewasbeschermingsmiddelen (landbouwgif) zijn een andere oorzaak net als het feit dat de mens alsmear meer ruimte voor zichzelf opeist op deze planeet en daarmee per definitie biodiversiteit verdringt.

Op dit moment groeit het gebruik van fossiele energie als ook van duurzame energie wereldwijd. Ons totale energiegebruik is al heel lang zo groot dat dit het ons mogelijk maakt (en dat doen we volop) om grondstoffen en natuurlijke hulpbronnen uit te putten en tevens alsmear meer ruimte voor onszelf op te eisen zodanig dat er voortdurend minder ruimte (te land, te zee en in de lucht) overblijft voor andere soorten (planten en dieren).

Het vooral inzetten op het terugdringen van emissies van broeikasgassen zoals CO₂ lost het probleem van onze ecologische voetafdruk niet op. Ook niet als die emissies tot nul worden gereduceerd.

Als we in absolute zin even veel energie blijven gebruiken, of nog erger, als ons energieverbruik blijft groeien en daarmee het gebruik van grondstoffen en ruimte, zullen we onze aarde blijven uitputten en zullen grondstoffen en ruimte in schaarste blijven toenemen. Tevens kunnen we dan natuurlijke hulpbronnen zoals bossen en visgronden blijven uitputten. Het probleem van uitputting van grondstoffen, natuurlijke hulpbronnen en ruimte (en daarmee biodiversiteit) zal niet stoppen als we in absolute zin evenveel of zelfs meer (zoals nu) energie (en daarmee grondstoffen en ruimte) blijven gebruiken.

Al op 4 mei 2019 had Nederland earthovershootday bereikt (<https://www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days/>). 29 juli 2019 is wereld overshootday.

Omgerekend naar energieverbruik betekent dit dat Nederland ongeveer 65% meer energie (en daarmee grondstoffen en ruimte) gebruikt dan ecologisch verantwoord.

Kortom hoe meer energie (los van fossiele brandstoffen) we gebruiken hoe groter onze ecologische voetafdruk wordt. Hier hoort een kleine correctie bij. Door technische, sociale en maatschappelijke innovaties 'kunnen' we efficiënter met grondstoffen, natuurlijke hulpbronnen en ruimte omgaan. Echter ook daaraan zitten grenzen. De volgende links zijn de moeite waard om in dit kader kennis van te nemen: <https://www.lowtechmagazine.be/2018/07/kritiek-de-circulaire-economie-roofbouw.html> en <https://www.lowtechmagazine.be/2009/04/wanneer-zijn-de-grondstoffen-op.html>

In andere, minder of anders ontwikkelde, landen wordt naar onze manier van leven gekeken en gezien als nastrevenswaardig (in elk geval delen daarvan). Dat biedt kansen voor innovaties en economie!

Wat we wereldwijd nodig hebben zijn innovaties die het energiegebruik drastisch verminderen. Randvoorwaarde daarbij moet zijn dat ze tevens het grondstoffen- en ruimtegebruik door de mens sterk terugdringen.

Met dit soort innovaties kunnen we onze eigen ecologische voetafdruk in overeenstemming brengen met wat de aarde kan dragen terwijl ze tevens andere landen de mogelijkheid bieden om voetafdrukvergroten technieken en gebruiken te vermijden of over te slaan.

Wat is nodig?

Allereerst kan een absoluut energieplafond worden ingesteld. Dat plafond kan dan vervolgens stap voor stap zakken totdat een ecologisch verantwoord energiegebruik wordt bereikt.

Innovaties

Veel innovaties die nu worden gesubsidieerd en geïntroduceerd houden niet of nauwelijks rekening met energie-, grondstoffen- en ruimtegebruik en leiden daardoor zelfs vaak tot toename daarvan.

Bij de introductie van bijvoorbeeld het 5G-net worden geen randvoorwaarden aan energie- en grondstoffengebruik gesteld. Hierdoor is te verwachten dat het energie- en grondstoffengebruik ten gevolge van het 5G-net zal verdubbelen ten opzichte van het 4G-net o.a. door de nieuwe datacentra die daarvoor nodig zijn. Maar tevens mag worden verwacht dat er ook meer gebruiksapparatuur, zoals de vele zenders en het aantal (zelfrijdende) elektrische auto's, het energie- grondstoffen- en ruimtegebruik zal doen toenemen. Dat betekent dan een groei-, groei-, groei situatie voor onze voetafdruk. Hoe gaan we dat in de toekomst opvangen? Op de zelfde wijze zal een overdaad aan wind en zonne-energie onze voetafdruk vergroten en eerder verworden tot deel van het probleem dan een oplossing.

Door het terugdringen van de beschikbaarheid van energie creëren we de randvoorwaarde die moet leiden tot technische, sociale en maatschappelijke innovaties zodanig dat met veel minder energie, grondstoffen en ruimte ons hoge welvaarts- en welzijnsniveau kan worden behouden en zelfs verbeteren. Dit moet ons (Achterhoek, Nederland en Europa) een voorsprong opleveren die we vervolgens wereldwijd kunnen uitrollen. Deze innovaties zullen economisch voordelig kunnen zijn en wereldwijd positieve ecologische gevolgen moeten opleveren.

Projectbureau Energie Duurzaam.